

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

II. évfolyam 2. szám

1995. február

Új köntösben

*„Én nem azért adok, mert van,
nekem azért van, mert adok.”*

Olvasóink bizonyára kevesen tudják, hogy Numa Pompilius római király (Kr.e. 717) csatolta az addig 10 hónapos év végéhez a januáriust és februáriust. Így lett az év 12 hónapos. A február mindig is rejtegetett sok meglepetést, szomorúságot és vígságot. Ki tudná felsorolni azt a sok eseményt, amit e hónap hordozott az idők folyamán? Ízelítőül néhányról emlékezzünk meg az elmúlt századokból: 1699. februárban rendelte el I. Lipót császár a magyar végvárok lerombolását, 1711. február 20-án Rákóczy örökre elhagyta szeretett hazáját. Vidámabb és ígéretesebb eseményeket is őriz e hónap: 1812. február 21-én megnyílt a budai Rondellában az állandó Magyar Színház, 1847. febr. 6-án a Kisfaludy Társaság nagydíját kapta meg Arany János a Toldiért, 1831. febr. 14-én tartotta első ülését a Magyar Tudományos Társaság. (a Magyar Tudományos Akadémia elődje)

Na és február a vidámság a farsangi multságok hava, a régiek böjtelőnek is nevezték ezt a hónapot.

Tegyük félre az eseménynaptárt, hisz annak felsorolására e lap sem lenne elegendő. A február a mi szerkesztőségünk életében is hozott „meglepetést.” Új köntösbe öltözött lapunk. Bizonyára minden olvasónak feltűnik, hogy „nyomdai eljárással” és két színnyomással készült. Példányszámunk elérte az ezret.

Köszönet ezért mindazoknak, akik kérésünkre siettek kisebb-nagyobb adományokkal támogatni lapunkat. Bizony, most már elárulhatjuk, hogy sokkal nagyobb volt bennünk a bátorság, mint a komoly megfontolt számításokra alapozott tervezés.

Ingyenes újság Gyomaendrődön?...

Köszönet a lelkes biztatásért, a sok kedves jókívánságért! E lap hasábjain nem tudjuk felsorolni mindazok nevét akik adományokkal, jó szóval, biztatással reményt csepegtettek szívünkbe. Köszönet a 100 forintokért, és az ezresekért is! Honnan érkeztek támogatók? Budapestről, Debrecenből, Szegedről, Békéscsabáról, Gyuláról, Kecskemétről, Székesfehérvárról, Piliscsabáról, Solymárról, Gödöllőről, Szarvasról, Hunyárról és természetesen szeretett kis városunkból, Gyomaendrődről. És most már, kedves Olvasó, büszkén olvashatja lapunk első oldalára vésett címünket: VÁROSUNK Gyomaendrőd. Mert, ha ilyen összefogásra képes a jó ügy érdekében ez a város, akkor még nagy dolgokra is jut erejéből!

Kérjük, továbbra is olvassák figyelemmel tudósításainkat, híreinket, beszámolóinkat, évfordulós megemlékezéseinket, egyházi rovatunkat, az irodalmi oldalt és nem utolsósorban helytörténeti sorozatunkat, mert ahogy a nagy magyar erdélyi író Sütő András mondta volt: „Mindannyian múltunkból jövünk, Jégtörő Mátyások módjára, sok változásban, az elégtétel: igazi mivoltunk elnyerése felé.”

Császár Ferenc

A tartalomból:

- Döntő fordulat
2. old.
- Évfordulók
Kisgazdapárt a történelem tükrében III.
3. old.
- Gazdaság
4. old.
- Katolikus krónika
5. old.
- Irodalmi oldal
6. old.
- Bemutatjuk Lizák Istvánné vállalkozót
7. old.
- Helytörténet
8. old.

Döntő fordulat

Részvénytársaság alakul Gyomaendrődön

A Kiszéti Gyógyászalóért Alapítvány kuratóriuma január 6-án tartotta ülését, melyen Dr. Gellai Imre a kuratórium intéző bizottságának elnöke beszámolt az alapítvány elmúlt évi eredményéről, sikerekről és kudarcokról. Mint ismeretes a múlt év januárjában áthelyezte Budapesten lévő székhelyét az alapítvány Gyomaendrődre. Itt helyezte el pénzét is az Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezetben. Elkészült a „gazdaságossági számítás” a beruházás megtérülésére és a várható eredményességre az elkövetkezendő 10 évben. Az év krónikájához tartozik, hogy június folyamán megújult a kuratórium, és az addig főleg budapestiekét gyomaendrődiekkel váltotta fel az alapítók-kal kibővített kuratórium. Ekkor választottak új elnököt Császár Ferencet, aki addig a titkári teendőket látta el. Alelnökké Dr. Valach Bélát választották. Kibővült a kuratórium két új taggal: Szöllösi Istvánné és Dr. Latorcai János országgyűlési képviselőkkal. Az elmúlt évben további földterületeket vásárolt az alapítvány, s így már rendelkezünk a szükséges összes terület 99%-val, 7,1 hektárral. A meg nem valósult tervek közé sorolta Dr. Gellai Imre, hogy nem jöhetett létre a MOL Rt-vel a kutak megvásárlására vonatkozó egyezség és nem kerülhetett sor a földterületek üdülővezetetté minősítésére.

Császár Ferenc elnök a következő napirend szerint beszámolt az alapítvány vagyoni (pénzügyi) helyzetéről. Tájékoztatta a kurátorokat, hogy az alapítvány 17,3 millió forint nem pénzbeli vagyonnal és 2,7 millió forint készpénzzel rendelkezik. Az alapítvány vagyona tehát 20 millió forint. Az elmúlt év során

821.123 Ft bevétel volt, mely lakossági és vállalati támogatásból, ingyenes juttatásból és nem utolsó sorban bankkamatokból keletkezett.

A beszámoló után került sor az ülés legfontosabb részére: a részvénytársaság megalapításának megvitatására. Alaposan körüljárva, megvitatva minden kérdést a kuratórium egyhangúlag, ellenszavazat és tartózkodás nélkül meghozta határozatát: részvénytársaságot alapít KÖRÖS TERMÁL HOTEL RT. néven. A tervek szerint február 15-ével kerül sor a részvények jegyzésének megkezdésére, amely április 15-ig tart. Elérkezett az idő tehát, hogy az alapítvány kilépjen szűk kereteiből és megvalósíthassa alapító okiratába foglaltakat, amely így szól: „Gyomaendrőd lakosainak jobb munkaellátottsága előmozdítása, szociális helyzetének javítása, az által, hogy kezdeményezi a Kiszét zugban a nagylaposi hévíz felhasználással gyógyászaló létesítését. Az alapítvány célja tehát, hogy megteremtse mindazokat a feltételeket, amelyek gyógyászaló létesítéséhez szükségesek. Mindezen túl a megépítendő gyógyászalónak anyagi és erkölcsi támogatása. Az alapítvány célja továbbá, hogy Békés megye e körzetében előmozdítsa a gyógyidegenforgalmi turizmust és a lakosság magas színvonalú egészségügyi ellátását.”

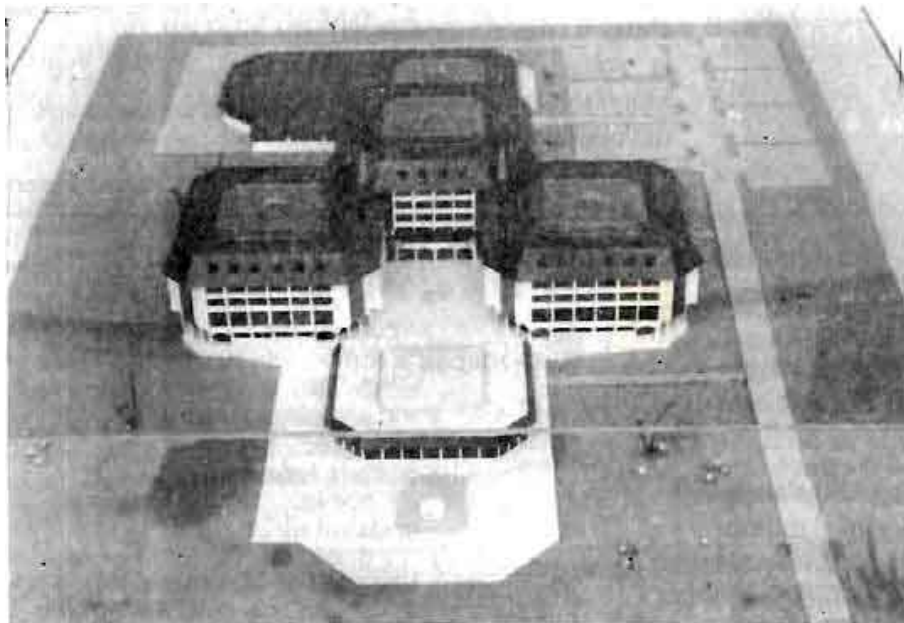
Hosszú még az út amely előttünk áll, de a lakosság összefogásával, elszánt akarattal legyőzhetjük akadályainkat.

Gyomaendrőd város lakói! Tisztelt olvasóink! Kezünkben a jövőnk!

Igaz, vannak akik nemes szándékainkat kicsúfolva, elhintve a bizalmatlanságot, még rágalmozástól sem visszariadva, a sajtó hasábjait is felhasználva igyekeznek kárt okozni nekünk (ha már segíteni nem tudnak és nem akarnak). Felelni erre nem fogunk, de hogy is mondta Arany János híressé vált költeményében:

„Ha egy úri lócsiszárral
Találkoztam, s bevert sárral:
Nem pöröltem,
Félreálltam, letöröltem.”

Császár Ferenc

Étfordulók

II. 3. 1890 február 3-án Gyomán született Kner Imre nyomdász, könyvművész, aki a gyomai nyomdát a szakmai igényesség megkövetelésével világhíressé tette. Könyvművészeti jellegű könyveket is írt. 1944 tavaszán koncentrációs táborban halt meg. Tiszteletére a helyi gimnázium felvette a nevét és évente Kner napokat rendeznek, amelyek keretében diákjaink színvonalas műsorral adóznak névadójuk Gyoma híressé vált szülőttének emlékére.

II. 5. 1860 február 5-én Gyomán született Kner Izidor, a gyomai nyomda megalapítója, aki kiváló üzleti érzékkel teremtette meg az üzem gazdasági alapjait. Aforizmákat és anekdotákat is írt. 1935. augusztus 19-én halt meg.

1952 február 5-én Gyomán született Dombos Kálmán programtervező matematikus. Máris számos közleménye jelent meg tudományos kiadványokban.

II. 11. 1891 február 11-én Endrődön született Farkasinszki Imre zenetanár, cigányprímás. Már hatévesen játszott cigányzenekarban, tizenhét évesen pedig zenekart alapított. Tanított a gyomai óvónőképzőben is. Az I. világháborúban a társaiból fogolyzenekart szervezett, Kínán keresztül jött haza a fogságból. 30-nál több dala vált ismertté. 1959 szeptember 4-én halt meg.

II. 12. 1922. február 12-én Gyomán született Patkó Imre író, újságíró, híres utazó. Édesapja: Berkovits Adolf. Nyolc földrajzi témájú könyve jelent meg. 1983-ban halt meg Budapesten.

II. 18. 1941 február 18-án született Gyomán Szendrei Gyula tanár. Nyomtatásban megjelent munkája: A Zempléni hegység.

II. 19. 1899. február 19-én Gyomán született Kner Albert könyvkötő művész, Kner Izidor fia. Hosszú ideig Amerikában élt. 1976-ban halt meg.

II. 22. 1935 február 22-én Endrődön született Bella János tanár, festőművész, költő. Képeiből számos kiállítást rendeztek itthon is, külföldön is. Eddig két verseskötete jelent meg. Jelenleg Backnangban él.

II. 28. 1929 február Endrődön született Dr. Farkas Ottó ny. tanár jogász, aki a BM. Min. Tanácsa osztályvezetője volt.

Adatok közlését olvasóinktól is szívesen vennénk, hogy ezáltal is gazdagítsuk rovatunkat!

A Kisgazdapárt a történelem tükrében III. rész

Az előző két részben röviden csak a kiemelkedő eseményeket írtam le (az FKGP kiadványai, ill. dr. Virág Ferenc által küldött adatok alapján) főleg fiataloknak. Befejezésül is csak néhány lényeges részt akarok kiemelni az utóbbi pár év eseményeiből, függetlenül, ki milyennek látta vagy akarta láttatni a Független Kisgazdapártot.

Az FKGP 1988 nov. 18-án alakult újjá és csak 1990 jan. 4-én került sor bejegyzésére. Rohamosan szaporodott a tagok létszáma, sajnos nem oda való személyekkel is. Budapesten értelmiségiek szervezésével létrejött a polgári tagozat, bizva a vidéki követőkben. Sajnos elfojtották, de egy év után ez újraéledt. A tagok száma gyorsan emelkedett és rövidesen a legnagyobb párttá nőtte ki magát, reménykedve a valódi rendszerváltozásban, a tulajdonok igazságos rendezésében.

1990-ben 11,73%-os lett a választási eredmény, a hat parlamenti párt 3. helyeztjeként, 44 képviselővel. Ez szerény eredmény. Nem is csoda,

hiszen a párt hivatalos lapja a Kis Újság zúdította rágalmait, megalázó cikkeit dr. Torgyán Józsefre már a választások előtt is, aki akkor már a kiszagzák legnépszerűbb politikusa volt. Ez példátlan egy lap életében.

Az FKGP a KDNP-vel közösen lett koalíciós partnere a kormányalakító MDF-nek, de 1992 február 21-én - különböző okok miatt - kilépett a koalícióból.

Pénzügyi visszaélések miatt vezető személyek, a pártfegyelmet sértők és a koalícióból ki nem lépett képviselők - nagyválasztmányi döntéssel - ki lettek zárva a tagok sorából. Ezt követte a sok rágalom, majd a székház támadása pártelnöki leváltás reményében. Törvény által biztosított párt pénz csak több hónapos késéssel került kiutalásra, stb.

Képviselőink megfogyatkozva és a taglétszám is csökkenve, de még mindig a legnagyobb pártként működött 60 ezres létszámmal. Dr. Torgyán József 1991 jún. 29-iki elnökké választása óta minden alkalommal meg lett erősítve tisztségében. Az FKGP hű maradt programjához, amit bizonyít az elmúlt év választása előtt másfél évvel korábban megírt részletes, jól átgondolt választási programja. Jelszava változatlanul: Isten, haza, család. Dr. Torgyán József egy évig volt a Világ Liga a Szabadságért és Demokráciáért (kommunistaellenes világliga 127 tagországgal) soros elnöke. Évek óta működik az Eckhardt Tibor tudománypolitikai Intézet dr. Virág Ferenc történész kandidátus vezetésével, rendszeres előadásorozattal. Régen megalakult a párt Női Szervezete. Jók a külföldi kapcsolatok, gazdag a pártközpont archívum gyűjteménye. Néhány hónap alatt kb. 400 alapszervezettel, új tagokkal bővült az FKGP, köztük sok fiatal értelmiségi nő és férfi.

A kizárt képviselők szervezésével alakultak ilyen-olyan „kisgazda” pártok, amik ki is hullottak az 1994-es választási rostán, ám a törvényesen bejegyzett FKGP negyedikként 26 képviselővel bejutott, bármilyen sok oldalról támadták. Változatlan programmal, ismét változatlan ellenzéki szerepben egyenes gerinccel és emelt fővel küzdenek az igazságért és igazi demokráciáért, jobblétért. Az FKGP nyíltan megvallja programjában hogyan és milyen módon lehetne megmenteni hazánkat a teljes csódtól. Bátran bírálja az MSZP-s kormányfő Horn Gyulát, akitől a választók többsége várja sorsa jobbra fordulását, de eddig csak várt. Süllyed az életszínvonal egyre lejjebb. Ijesztő árak, kilátástalan jövő. A gazdagok még gazdagabbak, posztjukban meg vannak erősítve óriási fizetéssel, hatalmas vagyonnal, értékekkel. Megérdemlik? Tönkretették az országot. Igen a Kisgazdapárt bírálja a kormányt, mert az elosztási rendszer félresikerült, a sok szép ígéretből semmi sem lesz és megint csak a KISEMBER van sűjtva a szoc.-liberális összefonódással.

Az FKGP követeli, hogy hozzák nyilvánosságra kik vették fel a dollármilliárdokat s abból mennyit használt fel a magyar nép, mennyi az ami esetleg be sem jött az országba.

Igen, pártunk változatlanul küzd a magyar népért, jogaiért, jobb létéért, évtizedeken át létrehozott értékeiért, földjéért, ipari létesítményeit, határon kívül rekedt testvéreinkért. Keresztény hitét szeretné megtartani és zavartalanul gyakorolni vallását. Küzd népünk elsorvadása ellen. Szeretné ha újra nagy lenne ez az ország és szép, megadva hozzá a lehetőséget, hogy a nyugatiak színvonalán élhessen.

Az igazi ellenzékiek szerepe egyre nehezebb. Azt is tudjuk, hogy csak összefogással a népi, nemzeti és keresztény értékeket vallók szoros együttműködésével építhetjük jövőnket. Nem sokféle osztódással, hanem csak egy-két pártba való tömörüléssel juthatunk előbbre, elveink megtartásával. Van a magyar embernek tehetsége, szorgalma, hazaszeretete. Nem veszítheti el hitét és tudnia kell hogy hol a helye, ami által lesz jövője a mai ifjúságnak. A szentistváni eszme nemcsak istenhitre tanít, hanem erkölcsös életre, helyes viselkedésre, becsületességre. Ez kellene és persze jólét, kábítószer, alkoholizmus, terrorcselekmények és bűnözés nélkül.

Rendszerek, élethelyzetek változnak. Egy valami azonban változatlan: összefogva, nemes célért küzdve az ember sohasem veszítheti el a szebb jövőbe vetett hitét. Ezt vallják a keresztény elkötelezettségű pártok, így a Független Kisgazdapárt is.

Gazdaság

Milyen évünk is volt 1994?

Néhány szó a „modernizációról.”

Kedves Olvasónk!

Önök joga van tudni, hogy neves politológusok hogyan vélekednek erről a kérdésről. Őszintén remélem, hogy nem ítélik formabontásnak, hogy a címbeli kérdésre a lényegi választ, (a szubjektivitás elkerülése miatt) a gazdasági lapok írásaiból veszem.

Tehát, hogy minősítik a politológusok és közgazdászok az elmúlt évet?

Először is **izgalmasnak**. Jogunk volt részt venni 2 választáson is. (E cikk írója még választható is volt)

Sikereseznek, mert növekedett a gazdaság, csökkent a munkanélküliség, lényegében nem nőtt az infláció.

Botrányosnak, gondoljunk csak a Lupis és Agrobank ügyre, lemondott az APEH elnöke, megbuktak a miniszterelnök tanácsadói és a jegybank elnök nélkül maradt.

Tragikusnak, mert rekord méretű lett (ismét) a fizetési és külkereskedelmi mérleg hiánya, kiapadt az államkassza, (üres) kosarat kaptunk az Európai Uniótól és a Nemzetközi Valutaalaptól.

Ijesztőnek és fájdalmasnak, mert déli határainkon „hallótávolságban” dörögnek a fegyverek, továbbra is háború dúl.

A választás után történelmi kiegyezésként jelentették be az MSZP és SZDSZ koalíciós kormány megalakulását. A kommunista-antikommunista politikai választóvonal meghaladását ígérte az együttműködés, az egykori „üldözök” és „üldözöttek” tagjai között.

Az első félév történései: A médiaelnök-kinevezések júliusi hirtelen előterjesztése, a vagyonadó augusztusi kilátásba helyezése után egyre sűrűbben lepi meg a közvéleményt a miniszterelnök. Ezek során - mint a közelmúlti két eset, a Hungarhotels-privatizáció váratlanul elrendelt felülvizsgálata és a közalkalmazottak egy részének 13.

havi járandóságának 1994-ben kifizetése-különösen az utóbbiban a kormányfő többnyire a szabaddemokrata koalíciós partnereit „égeti”, akik ezért, döntési pozícióban nem lévén legfőleg az MSZP-n belüli irányzatok boncolgatásával vágnak vissza. A világnézeti különállást az utóbbi időben sűrűn emlegető két pártot egyedül a képlékeny „modernizációs ideológia” tartja össze, állítja Bozóki András politológus, a Heti Világgazdaságban megjelent cikkében. Úgy gondolom, hogy érdemes egy kicsit részletesebben is megismerni a manapság igen gyakran hangoztatott „modernizáció” fogalmával. Szociológiai értelemben ugyanis, - bár kevésbé sikeresen, mint nyugaton - a modernizációs folyamat Magyarországon is végbement: elvált egymástól a lakóhely és munkahely, felgyorsult az iparnak és a lakosságnak a nagyvárosokban történő összpontosítása, (urbanizáció), a mezőgazdasági munkaerő nagy része átvándorolt az iparba, a nők tömegesen munkába álltak, s a többgenerációs családmódot felváltotta a kétgenerációs család. Magyarország modern ország. A komputerizáció, a katalizátoros autó, a jobban tisztított ivóvíz, a nagyobb áruvászték, a Bécs-Budapest autópálya, az új parlamenti házszabály, a Knorr levespor és a Friderikusz-show már nem modernizáció. Ha a kifejezést szószerint értelmezzük, látnunk kell, hogy ez a kormány, amely 1994-ben modernizációs programot hirdet, évtizedekkel elavult, közép Kádár-kori programot fogalmaz meg. Mindenki azt értheti alatta amit akar, ráadásul pozitív kicsengése van. Először is nyugtatóként hat a Kádár-korszakban szocializálódott középrétegek számára. A kézben tartott fejlődést ígéri... „Aki modernizációról beszél, többnyire hallgat a polgárosodásról. Jobban hisz az adópréssben, a költségvetési egyensúlyban és a „nagy elosztási rendszerek” reformjában, mint a piaci szereplők „korlátozott racionalitásában”... A modernizáció bizonyos érte-

lemben nem más, mint a kapitalizmus építésének legalsó foka, a tudományos kapitalizmus. „A kapitalizmus nem népszerű fogalom sem a pártban sem a párton kívül. A modernizációs ideológia szőnyeg alá söpri a párton belüli konfliktusokat, s átmenetileg megbékíti az MSZP új „erős embereit”: a szóbeszéd szerinti miniszterelnökségre áhító Nagy Sándort és a frakcióvezetői posztot megcélzó Máté Lászlót. Ebben a kormányban azonban, - amelyben csak a szolista Horn Gyula játszhat improvizatív futamokat - a kádárista hürokat előszeretettel pengeti, és legalább havonta egyszer szívesen ígér népszerű dolgokat kormányegyeztetés nélkül. Ezzel demonstrálja, hogy az Ő nagy szíve a baloldalon dobog. Ilyenkor aztán a szabaddemokraták számára nem marad más, mint a nyilvános tiltakozás vagy rezignált beletörődés. Tamás Gáspár Miklós (aki októberben mondott le az SZDSZ Országos Tanácsának elnöki tisztéről) máris észrevette a modernizációs ideológia csapdáját: „Pontosan az következett be amit a késő-kádárista reformerek akartak: a gazdaság fellazult, autonómmá vált, valamennyire érzékenyebbé vált a piaci viszonyokra, földarabolódott, decentralizálódott és a központi tervezés helyét átvette a gyenge központi újraelosztás.

Ez persze már nem tervezgazdaság, de nem is magángazdaság, nem kapitalizmus, hanem valami más. Ezt hívják piaci szocializmusnak.. „Mi kapitalizmust akarunk, a szocialisták pedig nem” mondja a Mozgó Világ decemberi számának adott interjújában. Hogy a két párt mit is akar valójában - mind együtt, mind pedig külön - az csak 1995-ben fog kiderülni. A fenti gondolatok Bozóki András politológus cikkéből valók, amelyből néhányal e cikk írója nem ért egyet, de úgy gondolta, hogy az olvasók minél szélesebb rétegének joga van megismerni.

Császárné Gyuricza Éva

Nekünk helyi feladatokat kell megoldanunk

Tisztelettel köszöntöm „Városunk” olvasóit. Most nem az eddig megszokott módon „A falugazdász válaszol” rovatban kívánok szólni Önökhöz. A KDNP, az Endrődi Gazdakör és az MDF által támogatott jelölt lettem a 9. választókerület önkormányzati képviselője. Köszönöm a bizalmat.

Az önkormányzatban a mezőgazdasági bizottság elnöki tisztsége feladatát kaptam, ezen kívül a pénzügyi bizottságnak lettem tagja. Egy láncszemként nem tehetek nagy ígéretek, de felelősséggel a városért képviselem szűkebb környezetemet és a mezőgazdaságból élőket.

Az elmúlt években a gyomaendrődi mezőgazdasági nagyüzemek gazdaságilag tönkrementek. A jelenlegi birtok méret 0,6 ha-tól néhány száz hektárig terjed. Vannak céltudatosan a mezőgazdaságból megélni szándékozók, de vannak olyan kényszervállalkozók, akik jobb híján művelik, vagy műveltetik földjüket

Sok a birtokvita, nem végleges a földek kimérése. Bizonytalan a termék értékesítése és ára. Amiket felsoroltam nem kifejezetten

önkormányzati feladatok. Bizonyára történnek majd kormányzati intézkedések megváltoztatására.

Nekünk a helyi feladatokat kell megoldani. Fontosnak tartom az önkormányzati földek számbavételét és azt, hogy gyomaendrődi gazdálkodók használatára kerüljenek. A beszerzés és értékesítés szervezettebbé tétele érdekében segíteni és támogatni fogom új típusú szövetkezetek létrehozását.

Társulások alapításával el kell érni, hogy a dűlútutaknak gazdája legyen. Közös érdekünk, hogy a gazdálkodók a megtermelt terményeket kisebb energia-felhasználással tudják szállítani. A vagyonvédelem érdekében szükséges minél előbb a mezőőri szolgálatot életre hívni. A világ mezőgazdasági túltermeléssel küzd, ezért szorgalmazom és népszerűsítem az erdőtelepítéseket. Végeterül sok sikert a termelésben és jó egészséget kívánok.

Várfi András
önkormányzati képviselő

Katolikus krónika

Néhány ünnep február folyamán:

- február 2. Gyertyaszentelő Boldogasszony
 február 3. Szent Balázs püspök és vértanú
 február 11. A Lourdes-i Boldogságos Szűz Mária betegek világnapja
 február 14. Szent Cirill szerzetes és Szent Metód püspök, Európa társvédőszentjei
 február 24. Szent Mátyás apostol
 február 26. Könyörgő nap a világ éhezőiért

Február 3-án van **Szent Balázs püspök** ünnepe, aki a 3. sz. második felében élt. Az örményországi Szebasztében orvos volt, majd püspökké választották. Sok beteget meggyógyított, többek között egy halszállkától fulladozó fiút. 316 táján halt vértanúhalált.

Segítségül hívása a különféle betegségekben, főleg torokfájásban régi időkre nyúlik vissza. Az ún. *balázsolás* nyomaint Németországban és Csehországban már a középkorban felleljük: a pap két, András kereszt vagy "Y" alakban összeillesztett gyertyát tart a hívek álla alá, majd megáldja őket.

a 14. sz. közepén dühöngött rettenetes *feketehalál* nagymértékben hozzájárult Sz. Balázs tiszteletének általánossá tételéhez. Ez a szörnyű betegség ugyanis legtöbbször torokfájással és fulladási rohamokkal kezdődött.

Végzetes torokbajában fordult hozzá szép versében **Babits Mihály** költőnk is:

Balázsolás

Szépen könyörgök, segíts rajtam, szent Balázs!
 Gyermekkoromban két fehér

gyertyát tettek keresztbe gyenge nyakamon
 s úgy néztem a gyertyák közül,

mint két ág közt kinéző ijedt őzike.
 Tél közepén, Balázs-napon

szemem pislogva csüggött az öreg padon,
 aki hozzád imádkozott

fölmhajtva, ahogy térdeltem az
 oltár előtt, kegyes szokás

szerint, s diákul dűnnyögve, amit sem én,
 s ő se jól értett. De azért

te meghallgattad és megóvtad gyermeki
 életem a fojtogató

torokgyíktól, s a veszedelmes mandulák
 lobjaitól, hogy fölnővén

félszáz évet megérjek háladatlanul
 nem is gondolva tereád.

Óh, ne bánd gondtalanságom, védj ma is,
 segíts, Sebasta püspöke!

Lásd, így élünk mi, gyermekmódra, balgatag,
 hátra se nézünk, elfutunk

a zajló úton, eleresztve kezetek,
 magasabb szellemeink - de ti

csak mosolyogtok, okos felnőttek gyanánt.
 Nem sért, ha semmibe veszünk

s aztán a bajban újra visszaszaladunk
 hozzátok, mint hozzád ma én

reszkető szívvel... Mosolyog rajtam, Balázs!
 ki mint a szepegő kamasz,

térdeplek itt együgyű oltárod kövén -
 mosolyog rajtam, csak segíts!

Mert orv betegség öldös ime engemet,
 és fojtogatja torkomat...

Iványi László
 plébános

Hirdetmény

1995. február 25-én **Jótekonysági Estélyt** rendez a Hittel a Holnap Ifjúságáért Alapítvány javára a kura-tórium. Ezúttal is az Orosházi Hangulat Zenekar és a helyi Társas Táncegyüttes közreműködésével a Katona József Művelődési Központban.

Mindenkit szeretettel várnak a rendezők.

Jegyek válthatók:

Dréher Étterem Gyoma, IPOSZ Székház Endrőd, könyvtárak Gyomán és Endrődön.

Otthoni ápolási szolgálat

Iroda: Gyomaendrőd, Mátyás király u. 2/a

Fogadási idő: munkanapokon 10-13 óráig

Telefon: 386-859

1995 január elsejétől új szolgáltatással bővült településünk. Erről kérem tájékoztatást Balogh Károlynétől, a vállalkozás vezetőjétől. *Milyen szolgáltatást nyújt a vállalkozás?*

Egy beteg vagy idős ember mellett lényegében kétféle teendő van: a szociális gondozás és az egészségügyi ápolás. Ez utóbbiban tehát az ápolási munkában kíván segítséget adni a szolgálat.

Mit vállalnak?

Fürösztés, kötözés, vérnyomásmérés, fekély kezelés, cukorszint vizsgálat, pszihés tanácsadás, a gyógyszeradagolás ellenőrzése stb. De gondozást - tehát takarítást, begyűjtést, bevásárlást - nem vállalunk.

Mennyiben új ez a szolgáltatás? A nővérek eddig is ezt végezték.

Igen, de ezt most szeretnénk egy kicsit kibővíteni. A kórházaknak már évek óta az a törekvése, hogy csak indokolt esetben tartják ott a beteget, utókezelésre hazaküldik őket. Ennek a feladatnak az ellátására indította meg az Egészségbiztosítás a Szolgálatot. Adott egy bizonyos összeget, így azokat a nővéreket akik külön munkára - esti, hétféligi munkára is - vállalkoznak, azokat tudjuk foglalkoztatni. Így egyrészt többféle szolgáltatáshoz jut a beteg, másrészt jóval több rászoruló ember ellátását tudják elvállalni a nővérek.

Mivel növekedtek a szolgáltatások?

Hétfvégén, este is kimennek a nővérek a beteghez. Ha indokolt, akár két nővér is kimehet egyszerre - fürösztelni például. Vásároltunk egy zuhanyra szerelhető fürösztő széket. Nagyon stabilan ülhet benne a beteg a mosdás alatt, így nagyobb a biztonságérzete, ami igen fontos. Gyógyászati segédeszközöket is tartunk majd: járóbotot, járókeretet, szobavécét, szobakocsikat is tudunk majd adni. Ezeket az eszközöket itt tároljuk majd, s ha valakinek alkalmmal van rá szüksége, felesleges megvásárolnia, tőlünk megkaphatja. Amikor már nem kell, visszahozzuk.

Mennyibe kerül mindez a betegnek?

Ez a szolgáltatás a beteg számára ingyenes, nem kell fizetni érte semmit. Mindezt az Egészségbiztosítás finanszírozza, hogy az aktív kórházi ágyakat tehermentesítse, hogy az otthon kezelhető bajokkal a betegek otthon maradhassanak. A kisebb bajoknál jobb a betegnek is, az Egészségbiztosításnak is, ha otthon kezelik a beteget, nem kell kórházba mennie.

Hogyan lehet kérni a szolgáltatást?

Csak orvoson keresztül. A szolgálat a házi orvos rendelésére indul be. Az orvos elrendeli azt a fajta kezelést, amit a beteg állapota indokol, a nővérek pedig elvégzik azt. Ez eddig is így ment, de most a lehetőségek növekedtek meg.

Folyamatos lesz a szolgáltatás?

Most még kísérleti jelleggel működik június 30-ig. A folytatást csak akkor remélhetjük, ha a lakosságnak is, az orvosoknak is az lesz a véleményük, hogy kell, hogy jó dolog, ha szükség lesz ránk.

Hornokné Németh Eszter

Irodalmi oldal

Márton Gábor:

Cumma sum laude

„A szeretet soha nem múlik...”

Pucér angyalként megszülettek,
vér és kín árán ember-módra.
Érkezétek valódi csoda,
mit felül nem múl semmi, soha.
Az anya, ki vérevel táplált,
testével védett, szívében rejtett,
mindennél többnek, szebbnek sejtett,
lelkéből adott nektek lelket,
és az anyatest ringó ágyán
voltatok soká lengő szivárvány.
Körétek varázsolt mese-berket.
aranyalmát is termő kertet,
veletek volt nappal és éjjel,
védett szeretetből szőtt fénnel,
mindig röntgen szemekkel kémlt,
minden közelgő veszélyt megérezett,
a viharból békét varázsolt,
koporsóból bölcsikét ácsolt.
Sorsotoknak szőtt mese-álmot,
egy örök-békés, szent világot.
Dalai mind rólatok szóltak,
virágot szedtünk szép csokornak.
Ébren is volt tündéri álmunk,
álmunkban is Rátok találtunk.
Ha botlottunk, Ti mosolyogva
fényt szóttetek a homlokunkra.
Anyám, hitvesem, lányim, unokák,
hozzátok is érjen el dalom,
ha szeretet van, akkor nincs veszély,
nem győz se baj, se szenvedély.
(Újszülöttől a matrónáig
szeretettől mind széppé válik.)
Bár por-testünk sír szája várja,
lelkünkért az Úr karját kitarja.

Valentin napján virág helyett

Rekviem

(Könyörgés a hűtlen, hálátlan asszonyokért: Nápolyi Johanna,
Fráter Erzsébet, Gina, Sárvári Anna és másokért.)

Csodának jöttetek a földre,
húsból, vérből, álomból gyúrva,
s ezer botlás, ballépés után
eltüntetek homályba hullva.

Ám mégsem volt hiábavaló
az itt töltött kérésnyi élet,
el nem múló nyomot hagyott
általatok a kínos végzet.

Mint homokszem gyöngyházkagylóba,
befurtátok fájó magatokat,
és kínoztatok szívet-lelket,
míg az csodás gyöngyöt izzadott.

Bár sírotok - ki tudja merre -
gyom veri fel, testetek por már,
mégis éltek halhatatlanul,
mert zeng rólatok örök zsolttár.

Köszönjük, hogy ilyen voltatok,
mert csodás a szív-lélek-fájás-
nyugtalanságot és erőt ad,
s a gonoszságból így lesz áldás.

Uram, mennyei trónusod elé
telepítsd őket virágkertbe,
hogy az égi Boldogok karát
szenvedésre emlékeztesse!

Mert jobb a jó, sokkal szebb a szép,
mit könnyeszivárvány-fénnél látunk,
s akkor az ellenünk vétőknek
szívünkben híven megbocsátunk.
Ámen.

Tímár Máté:

Három miniatűr

Honvágó

Minden út az Istenhez vezet
s kegyelméből végleg hazatérek:
Mért versz félve bolondos szívem,
s mért sajogsz oly keservesen, lélek?!

Önarckép

Hajdanában azt hittem magamról,
Homlokomon glória ragyog.
Oda a nyár s ma már jól tudom,
Csupán szürke kis tamás vagyok...

Hetven után

Hold úszik át a Körgát felett,
Takaródó! Beesteledett.
Széllel nyargal álom, mese, dal:
Voltam én valaha fiatal?
S ha kísért egy régi szerenád,
Elsuttogom az Úrangyalát...

Iványi Mária:

Karnevál, karnevál...

Az új esztendő elején,
Háromkirályok ünnepén
A nóta hangja csengve száll,
Kezdődik lám a karnevál,
Karnevál, karnevál,
A nóta hangja csengve száll.

Vidámság, tréfa, móka mind!
S szemünk amerre szétekint,
Confetti száll és áll a bál!
Kezdődik lám a karnevál,
Karnevál, karnevál,
Confetti száll, és áll a bál.

Álarcok rejtik arcodat.
Ne vidd a mával harcodat!
A sűrű gonddal félre már!
Kezdődik lám a karnevál!
Karnevál, karnevál,
A sűrű gonddal félre már!

Örömmel üzd a bánatot,
De ne feledd a holnapot!
Rejtett jövőndő csöndje vár,
Az élet nemcsak karnevál,
Karnevál, karnevál,
A hétköznapok csöndje vár.

Bemutatjuk...

Lizák Istvánné egyéni vállalkozót

Meglátogattam a gyomaendrődi **Szilvia Panzió** tulajdonosát, és la-punk számára, az olvasók figyelmébe ajánlok ismét egy sikeres vállalkozót.

Kedves Jutka,

mikor kezdted el vállalkozásodat és mi készítetted arra, hogy városunkban kezd el működésedet?

Gyomaendrődre 1984-ben kerültünk egy újságban meghirdetett pályázat elnyerésével. Ekkor kötöttünk bérleti szerződést a virágkertészet üzemeltetésére, melyet azóta kétszer is megújítottunk. Korábban előző lakhelyünkön, Dombegyházán kiegészítő foglalkozásként már 4 évig kertészkedtünk. Itt mint egyéni vállalkozók, a nagyobb lehetőségek reményében kezdtünk vállalkozásunkhoz. Én korábban könyvelőként dolgoztam, férjem agrármérnök, így a vállalkozásnak mindenben megfeleltünk.

Ismertesd vállalkozásod profilját...

Kezdetben vágott virágot és virágpalántákat termeltünk és azokat nemcsak helyben, hanem a nagybani piacokon is értékesítettük. Később a közvetlen lakossági értékesítést választottuk. Ez már megkövetelte a cserepes virág forgalmazását is és a virágkötészeti ismereteink bővítését. Ezért 1986-ban férjemmel együtt elvégeztünk egy virágkötészeti szaktanfolyamot.

Mikor létesítettél panziót és milyen megfontolásból?

Az életszínvonal csökkenésével a virág iránti kereslet is apadt. Ezért más irányba is fejleszteni kellett vállalkozásunkat. Így került sor a Szilvia Panzió megépítésére, amit saját tőkéből, építési hitelekkel, családi összefogással hoztunk létre.

Mi a formája ennek a vállalkozásnak?

Mindkét tevékenységet egyéni vállalkozásban folytatjuk egy alkalmazottal, a gyermekeink és a nagyszülők segítségével. Tehát azt mondhatjuk, hogy ez egy családi vállalkozás, de jelenleg folyamatban van két munkanélküli foglalkoztatása is.

A panzió megnyitása és működtetése mennyiben felelt meg elvárásaitoknak?

Minket elsődlegesen az a cél vezérelt, hogy azokat a vendégeket tartsuk meg Gyomaendrődön, akik a városban, - igényeiknek megfelelő - szálláshelyet másutt nem találtak. Úgy ítéljük meg, hogy célunkat részben sikerült elérni, de sajnos, kapacitásunk nincs mindig teljes mértékben kihasználva.

Tagja vagy-e valamilyen ipari vagy kereskedelmi szerveződésnek?

A Keresztény Vállalkozók Gyomaendrődi Kamarájának vagyok a tagja, amit ha még hatékonyabban tudnánk működtetni több hasznos információhoz juthatnánk.

Látsz lehetőséget az érdekképviselet jobb szervezésére?

Szorosabbra kellene fűzni az együttműködést a helyi és megyei szervezetekkel, a megyei kamarával és az önkormányzattal, mert így több információhoz juthatnánk, pl. adózási, pályázati lehetőségekre gondolok.

Mik a terveid az elkövetkezendő időszakban?

Optimista vagyok. Bízom az eljövendő gazdasági fellendülésben. Ezért tovább fejlesztjük kertészetünket, már saját tulajdonunkon, és a panziót is szeretnénk minél kényelmesebbé, még szebbé tenni, megteremtve ezzel mindkét nagykorú gyermekünk jövőjét és saját anyagi biztonságunkat. Ez a vállalkozási forma - a gazdasági viszonyok függvényében - állandó mozgásban tart bennünket, újabb tervekre és elképzelésekre ösztönöz.

Kedves Jutka, köszönöm a beszélgetést. Kívánom, hogy terveitek megvalósuljanak és mind a kertészet, mind pedig a panzió városunknak továbbra is kedves színtöltő maradjon.

Marsi Jánosné

A KDNP Megyei Választmány Közleménye

Kereszténydemokrata Önkormányzati Klub alakult

A Megyei Választmány az önkormányzati választásokon megválasztott polgármesterekkel, képviselőkkel együttesen január 7-én értékelte a választási eredményeket.

Összefoglalóan megállapította, hogy a KDNP Békés megyében sikerebben szerepelt az önkormányzati választásokon, mint azt megelőzően. Az elmúlt évekhez képest a tagsága megháromszorozódott. A választások során a Békés megyei Közgyűlésbe 1 képviselőt, a helyi önkormányzatokba 1 polgármestert, önkormányzati képviselőket 14 KDNP tagot, a párt által támogatott 10 polgármestert és közel 60 képviselőt választott a megye lakossága. Örövendetes, hogy a helyi képviselőtestületekben a fenti arányokat is meghaladó alpolgármester, bizottsági elnök és tag került megválasztásra.

„Hogy Magyarország magyar ország maradjon...”

A magyar szellemi alapítvány és a „Magyar Jövőért” Alapítvány az államalapítás közelgő 1100 éves évfordulója alkalmából

konceptió-pályázatot

hirdet színvonalas dolgozatok megírására a nemzeti megmaradás és felemelkedés téma körében. Beküldési határidő május 1. A pályázat 10-15 oldalnál hosszabb nem lehet. Eredményhirdetés augusztus 20. A 33 kérdéskör és bővebb tájékoztatás szerkesztőségünkben megtalálható

HELYTÖRTÉNET

Régen volt, hogy is volt...
Részletek az endrődi Historia Domusból.
(Előzmény: Városunk: II. évf. 1. sz.)

1843: „A földrengéstől megrepedezett egyház belsőleg szépen kitisztított, ízlésesen kiszínezetett. A nagy munkát minden megállás nélkül 9 hét alatt létrákról végezte el egy egri kőműves.” Tehát abban az évben elég erős földrengés sújtotta a falut. „November 12-én a plébános hosszas sürgetésére létrejött a Vida-féle kórház.” Vida Imre 1777 és 1798 között volt a gyulai uradalom tehatalmú kormányzója, 1808-ban halt meg. A végrendeletében egy Endrődön felállítandó szegényház-ispotály számára 32000 forint alapítványt tett. Ennek a kamatait azonban holtáig özvegye húzta (az özvegy 1832-ben halt meg), s ennek következtében a szegényház csak 1843 végén nyílt meg. A Vida-ház történetéről még annyit tudunk, hogy oda szállásolták be a román katonákat, később bölcsőde lett, most kollégium. Kérjük, aki tud még valamit, írja meg a szerkesztőség címére.

1848: „A püspök 545 fiatalt részesített a bérmálás szentségében pünkösöd második vasárnapján.” A szabadságharcról a Historia Domus nem tesz említést.

1849: „A szarvasi, vagyis az alsó temető egészében betelvé, mellette egy új temető vágattatott ki, valamint a gyomai, vagyis felső temető megnagyobbított.”

1850: „6847 lélek lakott Endrődön 879 házban.” Egy házban tehát kb. 8 ember élt együtt.

1852-1889 között Schiefner Ede volt a főpap Endrődön, aki a később munkálkodó Csernus Mihály apátplébánoshoz hasonló jelentőséggel írta be nevét Endrőd történetébe. 37 évig volt a falu szolgálatában. Helyrehozatta a plébániát, a templomot, kibővítette a szegényházat, megújította a Szent János kápolnát, megépítette a Kálváriát, megújította az orgonát. Ugyanakkor megalapozta az endrődi iskolarendszert: felépítette a gyomavégi iskolát, a mirhői iskolát... de nem akarunk a dolgok elébe vágni. Ami tehát 1852-1889 között a faluban megépült az részben vagy teljes egészében az Ő nevéhez fűződik. A falu utcát is nevezett el róla: a mirhői iskolától a Toronyi utcáig ment az ún. Schiefner utca, jelenleg Mirhői u.

1855: „A halászkok a Templom-zugi régi temetőben állított keresztjüket megújították. Ezt volt a régi Hegedűs-féle kereszt. „A kolera július hóban dühöngött, ebben az évben 775-en haltak meg.”

1858: „Az endrődi mesteremberek több elkülönített céhekre oszolva a szücsök és a szabók együtt egy zászlót készítettek, és pünkösöd 5.

vasárnapra megáldatták. Hasonlóan a kovácsok, kerékgyártók, asztalosok és bognárok egy díszes zászlót készítettek, ez pünkösöd után 14. vasárnap megáldatott. Alapítvány tétel Kálváriára: Kovács Erzsébet 500 forint. Az ezüst füstölő, mely romlott volt, újjá öntették.”

1859: „A Vida-féle kórház két szobával, két kamrával és egy halottas házzal nagyobbított. A Kálváriára is megkezdődött az adakozás.”

1860: „Habzda Máttyás és Földi Istvánné keresztet megújítottatott saját költségükön.”

1863: „Tímár János kérte, hogy Simáról átvihesse a berényi út melletti tanyájára a keresztet. A megújított keresztet mintegy 600 ember jelenlétében a plébános újra megáldotta. A nagy szárazság miatt Endrődön nagy volt a szegénység, sőt éhínség. Csak gondosság és a jötevők könyöradományának köszönhető, hogy éhhalál nem tört ki. A község szinte minden lakója kénytelen volt jószágait részint elpusztítani, részint a felföldre adni... Az egész község felette eladósodott, mely teheről mikor fog megszabadulni, azt csak a Jóisten tudja. Az egész termés nem volt annyi, hogy vetni elég lett volna, hol van még az élelemre kívánt mennyiség... naponta 265 egyénre a Vida-féle kórház épületében levest főztek és adott kenyér.”

1865: „Az egész községben jó termés volt.”

1866: „A templom belsejének kifestése elvégeztetett, a külső tatarozás is. A templomon lévő kereszt és gomb levéteztet és megaranyoztatott. Pünkösöd hétfőn - szinte az egész falu jelenlétében - visszaehelyeztetett. A gombba emlékirat és pénzek tételtek. Az emlékirat így kezdődik: 1826 esztendőben az endrődi hívek által Isten dicsőségére a torony rézzel befedtetett... 1866 esztendőben megújítottatott...” Május 24-én olyan nagy fagy volt, hogy a szőlők, a búza, a fák, szóval minden elfagyott.

1868: „Hunya M. József és neje Giricz Ilona kondorosi (hunyai) földjükön egy szép kökeresztet állítottak és 50 forintnyi fundatióval (alappal) elláttak. A keresztet Schiefner Ede, Mikó Mihály és Apostol Ubald lelkészek megáldották. A hívek a távolság dacára 400-on felül siettek ki a puszta, kik mindannyian Hunya József által megvendégeltettek.”

1869: „Tavasszal elhatározott a Kálvária 14 stációval felállítani. Három keresztje már előbb felállított: a középső még 1865-ben. A Kálvária megszentelésére harangzúgások és hullámzó néptömeg között megjelent a püspök úr, a szarvasi plébános, a ványai plébános.”

Bizonyára szép volt a Kálvária, ma már alig tudunk róla valamit. Kérjük, aki még tudja, hogy hol volt és milyen volt, írja meg szerkesztőségünknek, vagy mondja el az endrődi könyvtárban. Köszönjük.

Hornokné Németh Eszter

Farsang ma és tegnap

Nosztaglázni, túl sokat emlékezni a régi időkre és visszavágní az elmúlt korok szokásait nem mindig kívánatos dolog. Vannak azonban olyan események, amiket bizony jó lenne újra hagyományként tisztelni, és feleleveníteni. Ilyen többek között a farsang is. No persze! Hát persze, igazuk van! Farsang most is van. Mi az hogy van! Csak az van! Egész évben farsang. Januártól januárig áll a bál, hétfőtől hétfőig fület hasogat a diszkóban a zene-bona és szünet nélkül

üritgetik a zsebeket a játéktérmek furfangos masinái.

S az örökös karneválban maskarába öltöznek a vígadozók, s mi csak találgathatjuk, hogy mit rejteget arcukon az odafagyott álarc. Hihetünk-e a bizalomkeltő mosolyoknak?

Nem búvik-e mögöttük irgalmat nem ismerő agresszió?

Hiszen az örökös vigalom hamar unalmassá válik, s egy kis izgalmért semmisen drága a mulatni vágyóknak.

Nos, ez is arra mutat, hogy jó lenne ha megszívlelnék a régi öregek intelmeit: „Mindent csak módjával és mindent idejében!”

Nem árt tehát egy kicsit visszatekinteni, mit is jelentett régen ez a szó, hogy farsang.

Rómában csak a hamvazószerdát megelőző 11 napot mondják farsangnak, illetve karneválnak.

Nálunk vízkeresztől hamvazószerdáig teljesedett ki a felfokozott, kicsit bolondos jókedv. A falvakban, a tanyavilágban szokásos volt az egész napos kölcsonös látogatás rokonok, barátok között. Maszkabálók, csengősszánk felvonulása, hólabdacsaták, s ki tudná sorolni, mi minden tarkította még az általános vigadozást.

A batyus bálokban szalagosra süttött, cukorral behavazott farsangi fánkhegyek tornyosultak az asztalokon. A táncteremben a körbenülő édesanyák boldog büszkeséggel legeltették szemüket a táncoló ifjúságon. Különösen farsang-háromnapkor érte el tetőfokát a reggelekbe nyúló, de sohasem tivornyává fajuló farsangolás.

Hamvazószerdára bele is fáradt öregje-fiatálja. Senki se zúgolódott, hogy kezdetét vette a bőjtídő. De erről majd legközelebb mesélünk.

Iványi Mária

VÁROSUNK Gyomaendrőd - Megjelenik havonta. Felelős kiadó: KDNP Gyomaendrődi Szervezete

Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Szerkesztők: Császárné Gyuricza Éva, Hornokné Németh Eszter, Iványi Mária, Marsi Jánosné, Márton Gábor, Ungvölgyi János, Vaszkó András, Vaszkó Irén

Készült: Pelyva házinyomda, Gyomaendrőd, Fő út 81/1